

Sygn. akt VU 104/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 stycznia 2016 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. L. prawo do emerytury poczynając od dnia 14 grudnia 2015 roku.

Sygn. akt VU 104/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 stycznia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. L. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszącego co najmniej 15 lat, na dzień wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, to jest na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresów od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku oraz od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku, ponieważ analiza całości dokumentów nie potwierdza zdaniem ZUS, że ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wymienionej w Dziale VIII poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, to jest pracy kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

W odwołaniu z dnia 27 stycznia 2016 roku Z. L. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu skarżący podał, że w kwestionowanych przez organ rentowy okresach wykonywał prace w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony najpierw w (...) w P., a następnie w (...) w P.. Ubezpieczony wskazał, że nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, albowiem zatrudniające go zakłady pracy już nie istnieją.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS stwierdził, że z przedłożonej przez ubezpieczonego dokumentacji pracowniczej wynika, że wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy, a stanowisko to nie jest wymienione w wykazie A i B rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. L., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 14 grudnia 2015 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt ZUS)

ZUS zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres 4 lat, 7 miesięcy i 18 dni. Jest to okres zatrudnienia skarżącego w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w P.. od dnia 14 lutego 1991 roku do dnia 29 lipca 1997 roku, z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych. Ubezpieczony wykonywał wówczas obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, to jest zajmował stanowisko wymienione w wykazie A dział VIII poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

(okoliczności niesporne)

W podaniu z dnia 31 października 1979 roku zatrudniony natenczas w (...) w R. wnioskodawca zwrócił się do Rejonowego Zakładu Budownictwa (...) z siedzibą w T. o zatrudnienie go na stanowisku kierowcy. Ubezpieczony podał, że posiada prawo jazdy kategorii C.

(dowód: podanie z dnia 31 października 1979 roku w aktach osobowych wnioskodawcy I)

W dniu 8 listopada 1978 roku (...) w R. wyraziła zgodę na przeniesienie Z. L. do pracy w (...)w T. na zasadzie porozumienia stron.

(dowód: pismo z dnia 8 listopada 1978 roku w aktach osobowych wnioskodawcy I)

W dniu 9 listopada 1979 roku wnioskodawca zawarł umowę o pracę z (...)w T. na czas nieokreślony. Ubezpieczonemu powierzono obowiązki kierowcy. Wnioskodawca został przyjęty do pracy z dniem 9 listopada 1978 roku. W dniu 14 listopada 1978 roku został skierowany do pracy na wolne miejsce pracownika fizycznego w Wojewódzkiej (...)w T..

(dowód: umowa o pracę z dnia 9 listopada 1979 roku, karta obiegowa zmiany z dnia 9 listopada 1978 roku, skierowanie do pracy w aktach osobowych wnioskodawcy I)

Z dniem 1 marca 1979 roku (...)w P. zatrudniła ubezpieczonego na czas nieokreślony. Wnioskodawcy powierzono obowiązki kierowcy w (...) w T.. Kolejnymi angażami i potwierdzeniami zmian uposażenia pracodawca wskazywał, że wnioskodawca jest zatrudniony na stanowisku kierowcy.

(dowód: angaż z dnia 1 marca 1979 roku, angaż z dnia 1 sierpnia 1979 roku, angaż z dnia 26 marca 1980 roku, potwierdzenia zmiany uposażenia, angaż z dnia 7 marca 1984 roku w aktach osobowych wnioskodawcy I)

W dniu 31 października 1984 roku wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę ze Spółdzielnią na mocy porozumienia stron.

(dowód: karta obiegowa zmiany z dnia 31 października 1984 roku w aktach osobowych wnioskodawcy I)

Przedmiotem działalności Wojewódzkiej Spółdzielni Budownictwa (...) w P. było transportowanie materiałów i wykonywanie robót budowlanych na rzecz (...). Pracodawca ubezpieczonego zatrudnił 10 kierowców samochodów ciężarowych. Wnioskodawca jeździł wywrotką S. (...) i S. (...). Woził żwir, piasek, cement w workach, cegły, deski z tartaku, płyty do budowy i inne ciężkie materiały budowlane. Wnioskodawca wykonywał wyżej wymienione czynności w pełnym wymiarze czasu pracy i nie kierował innymi samochodami niż ciężarowe. Nośność tychże pojazdów wynosiła powyżej 20 ton.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 5:11 do minuty 9:11 oraz od minuty 27:12 do minuty 28:28, zeznania świadka K. P., nagranie od minuty 20:48 do minuty 24:31, zeznania świadka J. S., nagranie od minuty 24:31 do minuty 27:12, protokół z rozprawy z dnia 12 stycznia 2017 roku, k. 21v – 22v akt sprawy)

Wojewódzka Spółdzielnia Budownictwa (...) w P. z siedzibą w T. wystawiła wnioskodawcy świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 31 października 1984 roku, k. 35 akt o kapitał początkowy)

W piśmie z dnia 12 listopada 2015 roku Archiwum Zakładowe Urzędu Gminy w Ł. podało, że w okresie od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku Z. L. był zatrudniony w (...)w P. na stanowisku kierowcy.

(dowód: informacja z dnia 12 listopada 2015 roku, k. 19 akt emerytalnych)

W dniu 5 października 1984 roku wnioskodawca zwrócił się z prośbą o przyjęcie go do pracy w (...)w P.. W podaniu wskazał, że posiada prawo jazdy kategorii A, B, C i E.

(dowód: podanie z dnia 5 października 1984 roku, k. 5 akt osobowych wnioskodawcy II)

W dniu 5 listopada 1984 roku wnioskodawca zawarł umowę o pracę z (...) w P.. Ubezpieczony został zatrudniony w Zakładzie (...) na czas nieokreślony w pełnym w wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. Wnioskodawca rozpoczął wykonywanie obowiązków dnia 5 listopada 1984 roku.

(dowód: karta obiegowa zmiany z dnia 5 listopada 1984 roku, k. 10, umowa o pracę, k. 19 akt osobowych wnioskodawcy II)

Dwoma angażami pracodawca potwierdzał, że wnioskodawca jest zatrudniony na stanowisku kierowcy, a w kolejnych wskazywał, że jedynie, że jest on pracownikiem (...).

(dowód: angaż z dnia 30 stycznia 1987 roku, k. 23 angaż z dnia 25 stycznia 1988 roku, k. 27, angaż z dnia 1 października 1988 roku, k. 28, angaż z dnia 1 lutego 1989 roku, k. 29, angaż z dnia 2 stycznia 1990 roku, k. 32, akt osobowych wnioskodawcy II)

Z dniem 31 stycznia 1991 roku wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy na mocy porozumienia stron.

(dowód: karta obiegowa zmiany z dnia 30 stycznia 1991 roku, k. 34 akt osobowych wnioskodawcy II)

Przedmiotem działalności Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) – Kanalizacyjnych w P. było transportowanie materiałów budowlanych i realizowanie robót budowlanych oraz prac wodno – kanalizacyjnych. Wykonywano też gazociągi. Przedsiębiorstwo dysponowało dużą ilością samochodów ciężarowych i zatrudniało około 30 kierowców.

Wnioskodawca jeździł wywrotką S. (...) i skrzyniowcem – S. (...). S. woził materiały budowlane: cegły, wapno, cement. Wywrotką zaś materiały sypkie, takie jak piasek, żwir, gruz i kruszywa oraz materiały do wykonywania prac kanalizacyjnych. Ubezpieczony jeździł tylko samochodami ciężarowymi o nośności powyżej 20 ton i nie wykonywał innych prac niż polegające na przewożeniu materiałów budowlanych.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 9:11 do minuty 11:22, oraz od minuty 27:12 do minuty 28:28, zeznania świadka T. D., nagranie od minuty 13:57 do minuty 16:38, zeznania świadka Z. P., nagranie od minuty 17:36 do minuty 20:48, protokół z rozprawy z dnia 12 stycznia 2017 roku, k. 21v – 22v akt sprawy)

(...) w P. wystawiło wnioskodawcy świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 1 lutego 1991 roku, k. 37-37v akt o kapitał początkowy)

W zaświadczeniu z dnia 10 września 2003 roku Urząd Miasta P. stwierdził, że Z. L. w okresie od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku był zatrudniony w (...)w P. (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy.

(dowód: zaświadczenie z dnia 10 września 2003 roku, k. 42 akt osobowych wnioskodawcy II)

Z legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego wynika, że był on zatrudniony na stanowisku kierowcy w okresie od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku w Wojewódzkiej Spółdzielni Budownictwa (...) w P., a w okresie od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku – w (...)w P..

(dowód: kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy, k. 51 akt o kapitał początkowy)

Wnioskodawca nie posiada świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okresy od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku oraz od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku

(okoliczności niesporne)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracę w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie II UKN 39/00).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych nie ma charakteru wiążącego i podlega kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Również brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność niedysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w P., a następnie w (...)w P. w kwestionowanych przez organ rentowy okresach był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych i dokumentacji pracowniczej skarżącego.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectw pracy, umów o pracę oraz angaży potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w kwestionowanych przez organ rentowy okresach wynika jedynie, że ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku kierowcy. Okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w w/w dokumentach polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był wnioskodawca, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym ponad 3,5 tony.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w Wojewódzkiej Spółdzielni Budownictwa (...) w P. Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz na korespondujących z nimi zeznaniami świadków: K. P. i J. S.. Wyżej wymienieni świadkowie zgodnie zeznali, że wnioskodawca transportował ciężkie materiały budowlane wywrotkami marki S., których ciężar całkowity znacznie przekraczał 3,5 tony. Wnioskodawca przewoził materiały, takie jak cegły, deski z tartaku, płyty do budowy, cement oraz materiały sypkie, a mianowicie żwir i piach. W ten sposób skarżący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy.

Natomiast na okoliczność rodzaju prac wykonywanych przez skarżącego w okresie zatrudnienia w (...) w P. wyczerpujące zeznania złożyli świadkowie T. D. i Z. P.. Wyżej wymienieni świadkowie wskazali, że ubezpieczony także w tym okresie kierował wywrotkami, którymi przewoził materiały sypkie – piasek, żwir, kruszywa. Prowadząc natomiast skrzyniowiec ubezpieczony przewoził cegły, wapno i cement.

Zeznający w przedmiotowej sprawie świadkowie w kwestionowanych przez ZUS okresach pracowali razem z wnioskodawcą, a zatem dysponują bezpośrednią wiedzą na temat pracy wykonywanej przez ubezpieczonego. Sąd uwzględnił także zeznania wnioskodawcy, albowiem nie były one sprzeczne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a mianowicie dokumentacją pracowniczą i zeznaniami świadków. Z. L. uzupełnił zeznania współpracowników w ten sposób, że wskazał, iż do jego obowiązków należało także przewożenie ciężkich materiałów budowlanych służących do wykonywania robót kanalizacyjnych. Zaznaczyć należy, że w toku postępowaniu organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów, którego mogłyby podważyć wiarygodność zeznań złożonych przez wnioskodawcę oraz świadków.

Reasumując na podstawie przeprowadzonych dowodów Sąd uznał, że wnioskodawca w okresach od dnia 9 listopada 1978 roku do dnia 31 października 1984 roku oraz od dnia 5 listopada 1984 roku do dnia 1 lutego 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione Wykazie A, Dziale VIII pkt 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Okoliczności powyższej nie zmienia fakt, iż wnioskodawca nie otrzymał od pracodawcy świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, jak także pracodawca ubezpieczonego nie wskazał dokładnie rodzaju zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska. O charakterze pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie decyduje nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj faktycznie wykonywanej pracy. A ten, jak wynika z zeznań świadków, w przypadku wnioskodawcy był niezmienny w całym okresie zatrudnienia i polegał na transportowaniu za pomocą samochodów ciężarowych materiałów budowlanych. Nawet jeśli w dokumentach pracowniczych ubezpieczonego w sposób nieprawidłowy lub niepełny została wskazana nazwa stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego, to i tak nie może to być decydującym kryterium w zakresie jego oceny pod kątem zakwalifikowania do prac wykonywanych w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 maja 2013 roku, sygn. akt III AUa 1585/12).

Zaliczenie wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych wyżej wymienionych okresów, powoduje, iż staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych przekracza wymagany, piętnastoletni okres. Tym samym Z. L. spełnił wszystkie ustawowe wymagania warunkujące przyznanie prawa do emerytury.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał Z. L. prawo do emerytury, poczynając od dnia 14 grudnia 2015 roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę.